

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250
Letna naročnina . . . . . L. 2.500
Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 38 (1068)

Gorica - četrtek, 25. septembra 1969 - Trst

Posamezna številka L 50

Letošnja škofovska sinoda

11. oktobra bo začela z delom škofovska sinoda. Za to zasedanje škofov je veliko pričakovanja. Škofje bodo razpravljali o sodelovanju s sv. očetom pri vodstvu vesoljne Cerkve, o delovanju škofovskih konferenc in o sodelovanju med škofovskimi konferencami.

Kdo se bo udeležil škofovske konferenc? Na to vprašanje je odgovoril stalni tajnik škofovske sinode msgr. Rubin. Dne 9. septembra je povabil časnike na tiskovno konferenco in jim razložil namen prihodnje škofovske sinode in tudi organizacijo sinode.

Škofovske sinode se bodo udeležili vsi predsedniki narodnih škofovskih konferenc, ki jih je sedaj 93, trije predstavniki redov, 19 kardinalov, ki vodijo urade rimske kurije, 6 patriarhov, 6 vzhodnih metropolitov in 1 višji nadškof. 17 članov bo imenoval sam sv. oče. Na sinodi bo skupno sodelovalo 146 sinodalnih očetov. Imenovani so že tudi trije predsedniki, ki bodo vodili delo sinode in sicer kardinal Carlo Confalonieri, indijski kardinal Valeriano Gracias ter brazilski kardinal Angelo Rossi.

O ČEM BO GOVORA

Škof Rubin je časniki tudi razložil, o čem bodo razpravljali na sinodi. Razpravljali bodo o sodelovanju med Svetim Sedežem in škofovskimi konferencami in o sodelovanju med posameznimi konferencami. Razprave bodo na podlagi poročila, ki ga bodo podali trije sinodalni očetje. Uvodno poročilo bo imel kardinal Franjo Šeper, prefekt kongregacije za nauk o veri. Drugo poročilo bo podal pariški kardinal Marty in sicer o odnosih med Sveto Stolico in škofovskimi konferencami. Tretje poročilo pa bo podal panamski kardinal McGrath in sicer o odnosih med škofovskimi konferencami.

Poročila bodo sestavljena na podlagi številnih predlogov, ki so jih poslali predsedniki škofovskih konferenc, ko so se prej dogovorili s škofi na posebnih zasedanjih. Sredi maja so predsedniki škofovskih konferenc že prejeli prvi osnutek poročila, da so ga lahko preučili in poslali še nove predloge.

Na zadnjem koncilu je bilo sprejeto načelo, da so vsi škofje soodgovorni za vesoljno Cerkev, torej načelo kolegialne odgovornosti. Ni pa bilo na koncilu določeno, kako naj se načelo skupne odgovornosti v praksi izvaja. Pojavljale so se kritike, da se osrednji urad rimske kurije ne ozira na načelo skupne odgovornosti, ampak da važne odločbe avtoritativno izdaja.

Sedanja škofovska konferenca naj bi pokazala, kako naj se praktično izvaja načelo skupne odgovornosti, kakšni naj bodo odnosi med Svetim Sedežem in škofovskimi konferencami.

Ne bo odveč, če navedemo iz dogmatične konstitucije o Cerkvi, kaj pravi koncil o tem sodelovanju.

KONCIL O SOODGOVORNOSTI ŠKOFOV

»Kakor so po Gospodovi določitvi sveti Peter in drugi apostoli en sam apostolski zbor, tako so na podoben način povezani med seboj rimski škof, Petrov naslednik, in drugi škofje, nasledniki apostolov. Ze prastari običaj, da so po vsem svetu postavljeni škofje bili v občestvu med seboj in z rimskim škofom povezani z vezjo edinstva, ljubezni in miru in prav tako sestajanje koncilov, na katerih so po skrbnem razgovorjanju in posvetovanju z mnogimi vse važnejše stvari skupno urejali — oboje pričča za zborna naravo in zborni značaj škofovskega reda. To nam potrjujejo tudi vesoljni zbori, ki so se vršili v teku stoletij.

Zbor ali telo škofov pa ima oblast le, če ga pojmujemo kot povezanega z rimskim škofom, Petrovim naslednikom, kot glavo zbora, in tako, da ostane neokrnjena oblast prvenstva Petrovega naslednika nad vsemi, bodisi pastirji bodisi verniki.

Red škofov, ki v učiteljstvu in pastirskem vodstvu nasleduje zboru apostolov in v katerem se neprestano ohranja apostolski zbor, pa je skupaj s svojo glavo, rimskim škofom, in nikoli ne brez njega, tudi nosilec vrhovne in polne oblasti nad vso Cerkvijo. Vendar more to oblast izvrševati le v soglasju z rimskim škofom. Ta zbor, v kolikor je sestavljen iz mnogih, odraža raznoličnost in vesoljnost božjega ljudstva; kolikor je zbran pod enim poglavarjem, pa izraža enoto Kristusove črede.

Zborna enota se javlja tudi v medsebojnih odnosih posameznih škofov z delnimi Cerkvami in vesoljno Cerkvijo. Rimski škof je kot Petrov naslednik trajno ter vidno počelo in temelj edinstva tako škofov kakor množice vernikov. Posamezni škofje pa so vidno počelo in temelj edinstva v svojih delnih Cerkvah, ki so oblikovane po podobi vesoljne Cerkve. V njih in iz njih sestoji ena in edina katoliška Cerkev. Zato posamezni škofje predstavljajo svojo Cerkev, vsi skupaj s papežem pa predstavljajo vso Cerkev v povezanosti miru, ljubezni in edinstvu. — Tako koncilski določba.

NALOGE BODOČE SINODE

Sinoda bo torej iskala poti za praktično izvajanje teh načel. Škofovske konference posameznih narodov urejajo versko življenje in rešujejo dušnopastirska vprašanja za vernike svojih škofij. Svoje delo morajo vršiti v soglasju s Svetim Sedežem in drugimi škofovskimi konferencami.

Predvsem je potrebna vse pogostejša izmenjava informacij med Svetim Sedežem in škofovskimi konferencami. Škofovske konference želijo pomagati sv. očetu z navesti zlasti glede izredno važnih problemov, ki zadevajo življenje Cerkve. Edinstvo Cerkve bo globlja, če bodo pri važnih odločitvah sodelovali vsi škofje.

Pri odločitvah je treba upoštevati tudi položaj krajevnih Cerkva. Ni vedno mogoče sprejeti enakih odločitev za Cerkev v Evropi, kot za Cerkev v Afriki, Južni Ameriki, Aziji ali drugih misijonskih krajih. Za pravilno in pravočasno upoštevanje takih okolištin je spet potreben pogost stik s krajevnimi škofi, ki razmere najbolje poznajo.

Po mnenju mnogih škofovskih konferenc bi mogla biti škofovska sinoda uspešna in najboljša sredstvo za izmenjavo mnenj, nasvetov, predlogov. Seveda bi bilo potrebno, da se škofovska sinoda sestaja bolj pogosto. V času koncila se je celo govorilo, naj bi škofovska sinoda postala neke vrste parlament, ki bi bil sv. očetu in osrednjim uradom rimske kurije stalno v pomoč. Od zadnje škofovske sinode je minilo dve leti.

Debate na prihodnji sinodi bodo prav gotovo zelo živahne. Ker so bile v času zadnje škofovske sinode izrečne pritožbe, da so bili časniki zelo površno obveščeni, je škof Rubin obljubil, da bo v času te sinode poskrbljeno za boljše in pravočasno obveščanje. Ze v naprej je prosil časnike za plodno sodelovanje.

Jugoslovansko škofovsko konferenco bo na sinodi zastopal metropolit ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik.

STANKO ZORKO

Prijave za verouk v Sloveniji in na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem je bil avgust mesec prijav za verouk. Poročila pravijo, da so prijave presegle lanskoletno število obiskovalcev verouka. To novico objavlja list »Družina« in dostavlja naslednje pripombe: Tudi verni Slovenci se je veselimo. Pri tem se nehoti vprašujemo, koliko otrok bo pri nas v novem šolskem letu obiskovalo veroučno uro. List se vprašuje: Bomo tudi mi mogli zabeležiti tako veselo novico?

Statistike povedo, da je lansko šolsko leto v Sloveniji okoli 60 odstotkov učencev osemletke hodilo tudi k veroučnim uram.

Kdo bo nasledil kardinala Urbanija?

Italijanska škofovska konferenca se je znašla v veliki zadregi. Prejšnjo sredo je nenadno umrl za srčno kapjo beneški patriarh kardinal Urbani, ki je bil predsednik italijanske škofovske konference in ki bi jo moral zastopati na prihodnji škofovski sinodi. Kardinal je bil star komaj 69 let. Ob njegovi smrti je bila prisotna njegova 92-letna mati in pet sestra. Pogrebne svečanosti so bile pretekli petek. Kdo bo sedaj zastopal italijanske škofovske konference. Mnogi pa sodijo, da bo sv. oče še pred začetkom sinode imenoval novega predsednika italijanske škofovske konference, ki bo potem sodeloval na sinodi.

Castiljiva obletnica

Letos je poteklo 1600 let, odkar je sv. Benedikt v Subiacu položil prve temelje za benediktinski red in reformo. Mesto Subiaco in benediktinci se pripravljajo na praznovanje te 1600-letnice. V Subiacu sta dva benediktinska samostana: Sacro speco, kjer je bival sv. Benedikt, in samostan sv. Sholastike. Svojo 1600 letnico praznuje letos tudi znano Marijino svetišče Oropa v severni Italiji.

Povabljen v Avstralijo

Znanega nemškega bogoslovnega znanstvenika Karla Rahnerja so povabili v Avstralijo. V Sydneyju in Melbourneu bo govoril o pokoncilski obnovi v Cerkvi.

SARAGAT BO OBISKAL JUGOSLAVIJO

Predsednik italijanske republike Giuseppe Saragat bo 2. oktobra uradno obiskal Jugoslavijo. To bo prvi obisk kakšnega italijanskega državnega poglavarja v tej državi, odkar je Italija postala republika.

Saragat potuje v Jugoslavijo na vabilo predsednika Tita, ki mu ga je ob svojem uradnem obisku v Rimu februarja lani izročil takratni predsednik jugoslovanskega Zveznega sveta Špiljak.

Že zdaj je znano, da se bo predsednik v spremstvu zunanega ministra Mora zadržal v Jugoslaviji do 7. oktobra in bo obiskal poleg Beograda tudi druga mesta, med njimi Zagreb ter Ljubljano. Do obiska italijanskega državnika v Jugoslaviji prihaja v obdobju, ki je posebno pomembno v živahnosti mednarodnih odnosov. Med drugim lahko rečemo, da sledi ta obisk nedavnemu obisku predsednika Nixona v Romuniji in ni naključje, da njegova objava sovpada z nedavnim prihodom v Beograd sovjetskega zunanega ministra Gromika.

Prisotnost italijanskih državnikov v sosednji republiki bo poudarila vrednost prijateljstva, ki je značilno za sedanje odnose med obema državama. Danes sta Italija in Jugoslavija dve državi z odprtimi mejami. To pomeni, da sta dve sosednji državi znali pokazati, kako je, opirajoč se na politično

dobro voljo pri premostitvi nesoglasij preteklosti in kljub razlikam v notranji ureditvi mogoče uresničiti na vrednotah mirnega sožitja konstruktiven dialog. Viden dokaz predstavlja aktivno sodelovanje, ki sta ga uveljavili obe državi na raznih področjih (med Italijo in Jugoslavijo obstaja kar 15 gospodarskih dogovorov).

Italija je danes na prvem mestu v jugoslovanski zunanji trgovini tako kot odjemalec kot dobavitelj. Medsebojna izmenjava je v zadnjem petletju dosegla izredno razgibanost, saj je prešla od skupne vrednosti 171,6 milijard iz leta 1963 na vrednost 307 milijard v letu 1968. V prvih šestih mesecih letos so izmenjave dosegle že vsoto 182 milijard lir. Ta potek ne izvira samo iz pomembne stopnje dopolnjevanja obeh gospodarstev, ampak je do njega prišlo tudi zaradi liberalizacije, ki jo je Italija — kot prva med zahodnimi državami — uveljavila v korist Jugoslavije že od leta 1963.

Pripomniti je treba tudi, da predstavlja drugo sredstvo za spoprijemanje vzajemnih tokov izmenjave dogovor za tehnično in industrijsko sodelovanje iz 29. novembra 1964, ki je glavni okvir, v katerem se uresničujejo važne oblike sodelovanja in soproductije med industrijskimi podjetji obeh držav.

Predsednik Slovenije v Trstu

Na povabilo predsednika deželnega odbora Furlanije-Juljske Benečije se je mudil pretekli ponedeljek in torek na uradnem obisku v Trstu predsednik izvršnega sveta (vlade) SR Slovenije, Stane Kavčič.

V ponedeljek ob 10.30 je slovensko odposlanstvo sprejel v prostorih deželnega odbora predsednik Berzanti. Po izrečenih pozdravih so vsi navzoči odšli v sejno deželno dvorano, kjer sta pred začetkom pogovora spregovorila tako Berzanti kot Kavčič.

Berzanti je poudaril, da je značilno, da je prišlo do tega srečanja nekaj dni pred obiskom predsednika italijanske republike Saragata v Jugoslaviji. Ta obisk, kakor Kavčičev, pomenita nov prispevek k politiki prijateljstva, sodelovanja in miru, ki jo že dolgo vodi italijanska vlada nasproti Jugoslaviji, Jugoslavija pa v enaki meri uresničuje. V tej perspektivi mednarodnega sodelovanja je treba smatrati navzočnost slovenske manjšine v naši deželi — kot tudi prisotnost italijanske manjšine v Istri za zelo pozitiven dejavnik. V odnosih do državljanov slovenskega jezika nas vodi načelo, da je treba pripadnikom manjšine zajamčiti poleg absolutne enakopravnosti tudi tiste posebne oblike zaščite, ki lahko zagotovijo posebne narodne, kulturne in jezikovne značilnosti. V tem duhu je dežela vedno izražala željo, da bi osrednji državni organi, ki jim je pridržana pristojnost v tem primeru, sprejeli ukrepe, ki bi lahko vedno bolj pripomogli k uveljavitvi pravic, ki so že priznane po državni ustavi in po statutu dežele slovenski manjšini.

Tiskovna konferenca na goriškem županstvu

Med svojim obiskom v naši deželi je slovenska vladna delegacija, ki so jo sestavljali predsednik Izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič in člani Izvršnega sveta Joško Strukelj in Bojan Lubej ter načelnik kabineta Ivan Rudolf, obiskala v torek 23. t. m. naše mesto. Na županstvu je slovensko odposlanstvo — ki ga je spremljal tudi deželni predsednik Berzanti — sprejel goriški župan skupno z občinskimi odborniki. Po pozdravu župana Martine je spregovoril predsednik Kavčič in izrazil svoje zadovoljstvo nad obiskom v Gorici, ki je prva dala pobudo za medsebojne prijateljske stike med Slovenijo in našo deželo.

Sledila je tiskovna konferenca, na kateri sta sodelovala predsednika, Stane Kavčič ter Alfredo Berzanti. Predsednik slovenske vlade je med drugim poudaril pomen stikov in podörtal dejstvo, da taki obiski sami ne rešujejo toliko konkretnih vprašanj, kolikor ustvarjajo potrebno klimo za posamezne iniciative. Pri tem igra velik delež tudi kulturni, ekonomski in drugi faktorji. Čim več ljudi bo vključenih v ta proces, tem bolj bogat bo njegov razvoj.

Slovenske skupnosti med temi predsednik Sveta dr. Poštovan. Z Goriške so bili med drugimi prisotni dr. Sfiligoj z gospo, dr. Bratuž in pokrajinski odbornik Waltrich.

Naslednji dan, v torek dopoldne so predstavniki slovenske manjšine v Italiji obiskali predsednika slovenske vlade, nakar se je ta odpeljal s svojim spremstvom na ogled tovarne celuloze v Torviscosi. Popoldne je Stane Kavčič obiskal Videm, na povratku pa se je ustavil v Gorici, kjer je imel na županstvu tiskovno konferenco, na katero je bil, kakor prejšnji dan na svečani sprejem v Trstu, povabljen tudi zastopnik našega lista.

S tiskovno konferenco je bil obisk odposlanstva vlade SR Slovenije v pokrajini Furlanija-Juljska Benečija uradno zaključen.

V nadaljnjih odgovorih na vprašanje prisotnih časnikiarjev je Stane Kavčič med drugim omenil važnost gospodarskih problemov v razvoju odnosov med sosednjima državama. Sem spadajo izmenjave na meji, med državama samima, projekt skupne investicije, vprašanje politike do Skupnega evropskega trga, urbanizem idr. V zvezi z vprašanji slovenske manjšine je predsednik Izvršnega sveta Slovenije omenil splošno izboljšanje odnosov med Jugoslavijo in Italijo ter izrazil mnenje, da gre reševanje teh problemov v smislu optimističnega realizma, razumevanja in podpore.

Predsednik deželnega odbora Berzanti pa je v odgovor na nekatera vprašanja omenil nadaljnje iniciative dežele za medsebojno sodelovanje. Tako je omenil, da se bo vršilo v oktobru srečanje za razvoj turističnih področij Slovenije, Furlanije-Juljske Benečije, Koroške in Hrvatske. Na vprašanje v zvezi s Slovenci v videmski pokrajini pa Berzanti ni naravnost odgovoril, temveč je le ponovil že znana stališča o dobri volji, o nepristojnosti deželnih organov v zadevi manjšinske problematike.

Slovenska Koroška na poti v razkroj?

V zadnji številki smo seznanili bralce našega lista s čudnimi nazori, ki jih najdemo v zadnji številki koroške kulturne revije »Mladje«. Danes objavljamo naše stališče do teh nazorov.

GLOSE K »NOVEMU EVANGELIJU«

1. Rade volje priznavamo za pozitivno in razveseljujoče dejstvo, da se je mladi rod osvestil, si zastavljal problem slovenstva na Koroškem in dosledno zahteva pravico prisotnosti v javnem življenju. Zadnji cerkveni zbor izrecno priznava mladino to pravico, ki bo ostaja pogojna na spoštovanje do starejših in do narodne tradicije: »Z dozorevanjem zavestjo svoje osebnosti, podneti z žarom življenja in ki peče dejavnosti, prevzemajo odgovornost ter hočejo v družbenem in kulturnem življenju igrati svojo vlogo. Odrasli naj skrbijo, da vzpostavijo z mladino prijateljski razgovor, ki bo enim in drugim omogočil premostiti starostno razdaljo, da se bodo med seboj spoznali in si delili zaklade, lastne vsakemu izmed njih. Mladina pa naj goji do starejših spoštovanje in zaupanje; in dasi je po naravi nagnjena k novostim, naj vendar primerno ceni hvalevredna izročila« (Odlok o laiškem apostolu, 12).

2. Dobra in pozitivna je nadalje tudi težnja, naj mlajši izobraženci vskladijo svoj korak z mednarodnim razvojem, tako da bo tudi slovenska stvarnost dohajala hitrost zgodovine in primerno odgovarjala zahtevam časa. V svetu je namreč bujno kipej, ki preobrazuje življenjske razmere in človeštvo prehaja od statičnega pojmovanja reda na bolj dinamično in razvojno pojmovanje družbenega življenja in zgodovine. Vse to pa povzroča zapletenost vprašanj, ki jih ne bo mogoče rešiti z uporabo in prelomom s preteklostjo, pač pa s čutom odgovornosti in s trezno preudarnostjo.

Za mladjevece je tragično, da so v obeh primerih, ki smo jih označili za pozitivne, zapadli napakam, pred katerimi je svaril koncil: odvrli so spoštovanje starejšim rodovom in narodnim izročilom, zdrknili so v nepotrežljivost in v odkrit upor.

ODPOVED SPOŠTOVANJU STAREJSIM IN NARODNIM IZROČILOM

Narodno zaveden človek, in še posebej izobraženec, je zakoreninjen v svoj narod. Dobro se zaveda, da je narodno telo živ organizem z lastno individualnostjo, in ki ima zato lasten obraz in posebno narodno dušo. Sveta mu je narodna zgodovina, dragi narodni običaji in izročila, častivredne osebe, ki so s svojim požrtvovalnim delom pomagale ustvariti narodno kulturo. Prav ker se čuti eno s svojim narodom, se čuti soodgovornega za narodno usodo in za njegovo življenjsko skupnost. Zato pa ne bo nikoli zatajil svojih narodnih tradicij in opoval narodne delavce za »narodno zadrugo konsumnega idiotizma«. Če ugotovi, da so v narodnem občestvu nezdravi pojavi, ne bo pljunil na celotno narodno preteklost, pač pa trezno pokazal na napake, nakazal nove smeri in s pozitivnim delom krepil narodno kulturo.

Ako v luči teh načel preberemo razpravo »Kako daleč od načel do dejanj«, nas bo jedka kritika »Programa« NSKS osupnila. Saj v njej ni mesta za trezni prikaz »nevarnosti, nedostatkov in nevzdržnosti« neke programske listine, ko pa je v bistvu le nestrpen napad na versko prepričanje katoliškega tabora na Koroškem. Pisec članka ne more odpustiti, da program temelji na katoliških načelih, ki spoštujejo lestvico vrednot, in ki priznava zgodovinsko resnico, da je slovenska kultura vzkliła iz krščanstva. Kar se pa tiče manjšin, pa naj gre za Koroško, Tržaško-Goriško ali Slovensko Benečijo, je bil in je duhovnik tisti, ki rešuje in ohranja slovenstvo. Tisti dan, ko zamre v župnijski cerkvi slovenska beseda, je župnija izgubljena za slovenstvo! Kako bedna in krivična je zatorej trditve, da so bili duhovniki tisti, ki so »ovirali tekem zadnjih 150 let naravnih in zdravi razvoj duše in duha pri Slovencih«.

Ne bomo se spuščali v nadrobno analizo tega sestavka, a ne moremo iti mimo dveh trditve, ki sta običajni v ustih narodnih zatiralcev, nikdar pa niti v mislih odgovornih manjšinskih voditeljev:

1. »Koroški Slovenci postajamo nemško govoreč narod. K temu smo neizbežno obsojeni in je le še vprašanje časa, kdaj bo ta postopek zaključen. Nihče naj si ne zagrnja oči pred tem. To preobrazenje je nujno« (Mladje, str. 16).

Kdor tako apodiktično postavlja to trditve, je že zagrabil za mrtvaški zvon in zapel De profundis nad lastnim narodom. S tem si je odpel pravico, biti pesnik in

ideolog, pa še manj voditelj lastnemu narodu!

2. Izход iz te zagate, pravi, bi bil le v »umetnem vzdrževanju koroških Slovencev v posebnih življenjskih okoliščinah in privilegiranih pogojih« (Mladje, str. 17).

Neodtujljive pravice, ki jih imajo manjšine, in torej tudi koroški Slovenci, ne odvisijo od dobre volje večinskega naroda, ker so usidrane v naravnem pravu in obvezne v krščanski etiki. Pravice manjšin do življenja, do obstoja in do ohranitve svoje celovitosti so bile na poseben način proglašene na zadnjem cerkvenem zboru, ki je obsodil kot »grozoten zločin« vsako dejanje, ki je naravnano na iztrebitev narodne manjšine (Cerkev v sedanjem svetu, 79).

Pravna zaščita, ki jo je država dolžna dati manjšini, ni nikak »privilegij«, temveč samo zahteva pravičnosti, ako država iskreno želi izpeljati enakopravnost vseh državljanov, tudi članov narodnih manjšin.

TEŽKE POSLEDICE MLADOSTNE NEPOTREPEZLJIVOSTI

Koncil opozarja mladi rod, naj čeni »hvalevredna izročila«, tj. narodno kulturo. Pazljivo naj sicer spremlja globoke spremembe v svetu, uživlja naj se v nove razmere in se preusmerja v nove tokove, pri tem pa naj ne bo nestrpen, naj se ne prenamagla, da bi prelomil s preteklostjo in se razšel s starejšim rodом.

Klub slovenskih študentov na Dunaju je bil prelomil ne samo z visokoškolskim domom »Korotan« na Dunaju, temveč tudi, vsaj tako sledi iz Mladje, z Narodnim svetom koroških Slovencev.

Primorska javnost obsoja »dunajske dogodke« in zadržanje klubašev, poulične de-

monstracije na Dunaju in v Celovcu, pozive na nemško javnost in poročila neslovenskim časopisom, čudne »obiske« v Korotanu, zatekanje k policiji in sodnji in še zlasti grožnje: »Prišel bo čas še bolj neprijetnih konfliktov!«

Niti ni klubu v čast, da je v Mladju objavil izrezke iz dokumentacije odnosov med Klubom in Korotanom, predvsem ker je to nedelikatno do graditelja in rektorja Korotana p. Ivana Tomažiča, pa tudi ker je nekritično in neresno objavljati stavke, izrgane iz celote, ker na ta način prikaz dogodkov utegne dobiti docela popačen obraz. Osebnost p. Ivana Tomažiča, graditelja visokoškolskega doma Korotana na Dunaju, je že vnesena v zgodovino koroških Slovencev. Ta idealni slovenski duhovnik, sin naše Primorske, ki si je iz čiste ljubezni do Boga in do slovenske manjšinske mladine naložil težko nalogo, da v srcu Dunaja sezida dom slovenskim dijakom, zlasti sinovom Koroške, zasluži spomenik in ne križa!

Zahteva po odmrtni stranki, kar naj bi bil uvod v bodočo brezstrankarsko družbo, bi še ne bila katastrofa pri velikih narodih, ki bi slično preobrazbo prebavili brez posebne narodne škode, a ne tako pri šibkih narodnih manjšinah, ki se v obstoju demokratičnem redu lahko ohranijo edine, če je vse njihovo življenje krepko organizirano. Če sama postavitev možnosti, kaj še formalna zahteva, naj se razkrojijo slovenske politične stranke na Koroškem, naj padejo idejne barikade in naj že preneha »nacionalna« nepopoljšljivost večeršnjikov (Mladje, str. 52, 26), onespobni manjšinskega politika in ga do kraja skvalificira.

DR. R. K.

Deželna uprava in kultura

Dežela Furlanija-Juljska Benečija je postala dežela s posebnim statutom predvsem zaradi narodnostnih skupin, ki živijo na njenem območju. Drugače bi bila le ena izmed dežel z navadnim statutom, ki jih bodo v kratkem ustanovili. To dejstvo, da živijo na območju dežele različne narodnostne skupnosti, pa nalaga deželi posebne obveznosti do teh skupnosti. Zdi se, da se upravniki dežele tega dejstva zavedajo in da so to imeli v vidu, ko so letos izdelali poseben zakon o deželnih posegih za pospeševanje kulturnih dejavnosti. V statutu naše dežele je namreč določeno, da dežela pospešuje tudi šolstvo in kulturo. V ta namen je ustanovljeno posebno odborništvo (Assessorato dell'istruzione e delle attività culturali). To ima sedaj svoj sedež v Trstu na trgu Oberdan.

Deželni svet je odobril leta 1965 prvi zakon o pospeševanju kulturnih dejavnosti; to je bil začasn zakon, znan pod imenom »zakon št. 23«. Letos je deželni svet na predlog deželnega odbora razpravljal in odobril nov tozadevni zakon, ki stopa na mesto prejšnjega iz leta 1965 in ki je bil odobren dne 2. julija 1969 ter ima številko II. Naj opozorimo na nekatere značilnosti tega zakona, posebno na tiste, ki so važne za našo narodno manjšino.

V prvem členu novega zakona je temeljna izjava: »Dežela priznava, da je kultura bistven dejavnik za razvoj skupnosti, zato kulturo podpira...« Ta načelna izjava je važna v toliko, v kolikor priznava, da človek ne živi samo od kruha, temveč da potrebuje za razvoj svoje osebnosti še kaj več, potrebuje tudi duhovnih in kulturnih dobrin.

V naslednjem členu našteva zakon, kakšne kulturne dejavnosti pospešuje dežela s svojimi prispevki. Vključene so vse vrste kulturnega in umetniškega udejstvovanja: znanost, glasba, gledališka dejavnost, uporabljajoča umetnost. Omenili bi posebej zadnje štiri paragrafe tega člena. Dežela podpira: e) dejavnosti in pobude usmerjene v to, da se uveljavlja kulturno, zgodovinsko, jezikovno bogastvo dežele in njene ljudske tradicije; f) dejavnosti in pobude usmerjene v to, da se pospešuje zanimanje za kulturo med mladino in med delavci; g) razvoj kulturnih izmenjav; h) dejavnosti in pobude, ki se tičejo kulturnega bogastva jezikovnih manjšin.

Iz teh paragrafov je razvidno, da so zakonodajalci upoštevali, da živijo v deželi narodne manjšine in da je treba tem pomagati pri njih kulturnih dejavnostih. Prav tako upošteva zakon dejstvo, da živimo na meji treh narodov in da je potrebno medsebojno spoznavanje s kulturnimi izmenjavami.

PRISPEVEK DEŽELE SLOVENSKIM KULTURNIM USTANOVAM

Gotovo da smo Slovenci kot narodna manjšina v deželi zadovoljni, da so zakonodajalci upoštevali omenjena dejstva. Toda potrebno bo videti, kako in v kolikšni meri se bodo ta načela dejansko upoštevala pri razdeljevanju denarnih sredstev za kulturo. Deželni odbor namreč vsako leto določi neko vsoto, ki naj gre za podporanje kulturnih dejavnosti v deželi. Od te vsote so zadnja leta nekaj milijonov določili tudi za slovenske kulturne ustanove in društva. Tudi letos je tako. Vendar nam ni znano, koliko je deželni odbor namenil za kulturne potrebe celotne slovenske manjšine. Vemo le, da je za Slovensko gledališče v Trstu določil deset milijonov, Zvezi slovenske katoliške prosvete v Gorici pa je namenil dva milijona podpore za letošnje leto.

Pri deželnem odborništvu za šolstvo in kulturo je ustanovljena posebna posvetovalna komisija, ki pomaga odborniku določati, komu naj se dajo podpore in koliko.

Isti zakon določa, da se v deželnem proračunu od leta 1969 do 1972 vnese vsota 400 milijonov lir za pospeševanje kulturnih pobud, 600 milijonov pa je določenih za pomoč tržaški univerzi in za druge kulturne ustanove (knjižnice, muzeji, kulturni in umetniški spomeniki in slično).

Duh zakona se nam zdi pravi. Potrebno je le, da se bo v pravem duhu tudi izvajal. Kot zastopniki slovenske manjšine bi želeli opozoriti deželni odbor na dejstvo, da imamo Slovenci poleg Slovenskega gledališča še vrsto amaterskih gledališč, ki so za gojitev gledališke kulture in pospeševanje zanimanja za gledališko kulturo med mladino in delavci nič manjše-ga pomena kot centralno gledališče v Trstu. Ti amaterski odri delujejo v okviru naših prosvetnih društev, ki gojijo poleg tega še petje, pravejajo kulturne konference, koncerte in tudi umetniške razstave. Prosvetna društva so stara tradicija med nami Slovenci in mislim, da se moramo tem zahvaliti, če je med nami Slovenci relativno več kulturnega zanimanja in kulturnega delovanja kot med italijanskimi in furlanskimi sodeželani. Koliko se tega drobnega kulturnega dela nabere v eni sami sezoni, je kratko orisano v uvodniku, ki je izšel v našem listu 17. julija letos in ki se tiče samo Zveze slovenske katoliške prosvete na Goriškem. Podpora, dana našim prosvetnim društvom in centralnim zvezam, je dobro uporabljen denar.

(r+r)

Srečanje slovenske delegacije s predstavniki naše manjšine

V torek dopoldne je predsednik slovenske vlade Kavčič sprejel predstavnike političnega in kulturnega življenja slovenske narodne skupnosti in se zadržal z njimi v daljšem razgovoru. Srečanje manjšine s predstavnikom matičnega naroda je bilo zelo pomembno, oskrbel pa ga je deželni odbor Furlanije-Juljske Benečije. Delegacija Slovenske skupnosti so sestavljali politični tajnik dr. Stoka, župan Legiša, tržaški občinski svetovalec dr. Dolhar, dr. Simičič ter goriški rojak dr. Bednarik. Zastopstvo katoliških in prosvetnih organizacij pa so sestavljali Marij Maver, Marjan Terpin, dr. Zorko Harej in drugi.

Dr. Drago Stoka pa se je na predsednika slovenske vlade obrnil s temile besedami:

V imenu Slovenske skupnosti ter kulturnih organizacij krščanskega naziranja iz Trsta in Gorice Vas najtopleje pozdravljamo med vašim uradnim obiskom pri predsedniku deželnega odbora Furlanije-Juljske Benečije dr. Berzantiju. Veseli smo, da Vas smemo pozdraviti v naši upravni deželi v svojstvu predstavnikov političnega in kulturnega življenja slovenske narodne skupnosti in Vam izraziti pristrčno dobrodoščilo z željo, da bi Vaš obisk bil uspešen pri prizadevanju za čim tesnejše stike med dvema narodoma, ki jih je zgodovina postavila v sosedstvo, da drug drugemu pomagata, drug drugega oplajata in izpopolnjujeta v pravnih in kulturnih vrlinah, ohranjajoč pri tem vsak svojo narodnostno in kulturno individualnost, samobitnost in svobodo.

Pozdravljamo Vas tudi v imenu bratov iz Beneške Slovenije, ki so tu politično zastopani — v deželnem merilu — preko deželnih svetovalec slovenske narodnosti, ki po statutarnih normah predstavljajo vse volivce dežele od Trbiža do Milj.

Zahvaljujemo se predsedniku deželnega odbora Berzantiju, da nam je oskrbel to srečanje z Vami in s tem pokazal čut za resnične želje in občutja slovenske narodne manjšine, ki živi v Italiji.

Gospod predsednik!

Prepričani smo, da bo Vaš obisk stvarno pripomogel k urejevanju odnosov med republiko Slovenijo in deželo Furlanijo-Juljsko Benečijo tako na socialno-ekonomskem kot na gospodarsko-trgovinskem področju. Predvsem pa smo prepričani, da bo Vaš obisk zaoral novo brazdo v urejevanju problemov naše narodne skupnosti v zamejstvu. Ze večkrat smo imeli priložnost poudariti pozitiven razvoj, ki gre danes v korist naši narodni skupnosti, prav tako pa smo vselej bili in bomo tudi v bodoče odločni zagovorniki naših narodnih pravic. Naj nam bo dovoljeno tu izraziti prepričanje, da bodo nerešena vprašanja stopila v fazo konkretne rešitve in se bodo tako na stečaj odprla vrata v pravičnejši svet, v katerem bosta tu živeča naroda začela v res iskrenem sodelovanju ter medsebojnem prijateljstvu, a obenem v nadvse pravični enakosti, popolni strpnosti, brez kakršnega koli političnega instrumentaliziranja ali bojazni pred asimilacijo.

Kot predstavniki političnega in gospodarsko-kulturnega življenja slovenske narodne skupnosti bomo hodili stalno po tej poti odprtosti, doslednosti in pravičnega sožitja ter odločnega zagovarjanja naših

utemeljenih zahtev, kajti zavedamo se, da sta mir in napredek v deželi Furlanija-Juljska Benečija, v republiki Sloveniji, kot končno tudi v Evropi, odvisna tudi od naših pozitivnih naporov, naše resnične demokratičnosti in resne volje do gradnje boljše bodočnosti.

V Vas, dragi predsednik, pozdravljamo ob tem obisku končno ves slovenski narod, v katerega napredek je usmerjeno Vaše delo in Vaši napor, in katerega nedeljivi del smo tudi mi, in Vam kot njegovemu najvišjemu predstavniku še enkrat izražamo pristrčno dobrodoščilo v našem zamejstvu z željo, da bi Vaš obisk dosegel postavljene smotre in zaželene uspehe. Lepo pozdravljeni!

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Biserma maša na Peči

Preteklo nedeljo je bil na Peči pri Sovodnjah velik praznik. V svojo rojstno vas je prišel obhajati 60-letnico mašništva salezijanec g. Joško Malič. Ubrano pritrkovanje, lepo okrašena cerkev, slavolok in praznično razpoloženje zaradi izredno sončnega dneva, vse je pripomoglo, da je ta izredni jubilej biserne maše še posebno lepo uspel. Pečani imajo zdaj prenovljeno cerkev po načrtih umetnika Toneta Kralja in prav bi bilo, da bi si jo Goričani in tudi drugi šli ogledat ter bi videli, kako lepa razgledna točka je pečanski hrib v svojem zelenju.

Ob 11. uri se je razvil iz bivšega biseromašnikovega doma sprevod v cerkev, kjer ga je sprejela skupina deklic z deklamacijo in mu podarila križ ter zbor pečanskih in rupenskih pevcev pod vodstvom organista Zdravka Klanjščka. Med slovesno sv. mašo je spregovoril domači dušni pastir prof. Butkovič in čestitil biseromašniku, da je dočakal ta izredni duhovniški jubilej, povabil vse, naj se Bogu zahvalijo za vse dobro, ki ga je naredil za duše v teh 60 letih mašništva ter predložil ljudem, kaj je njegovemu ljudstvu duhovnik in pozval Pečane, naj si izmoliijo nov duhovniški poklic, da bo ta mala vas tudi v bodoče imela vsaj enega živečega duhovnika. Pri otru je bilo veliko število moških, kar priča, da se je vsa vas zbrala k slovesnosti. Ob koncu je spregovoril še biseromašnik sam in se zahvalil Bogu za to izredno milost in nato vsem, ki so s pripravami in udeležbo počastili v njem Kristusovega duhovnika.

Biseromašnik g. Joško je izšel pred 85 leti iz Maličeve družine na Peči. Po končanem šolanju je deloval na salezijanskih postojankah v Veržeju, na Rakovniku in na Kodeljevem. Po razmejnitvi je prišel v Italijo in zdaj živi blizu Padove. Kar čvrst je še pri svojih letih, poln hvaležnosti do Boga, da mu je dal učakati tako starost.

Biseromašniku želi tudi naš list obilo božjega veselja v letih, ki mu jih je še odločil Gospod življenja, Pečanom pa, da izprosijo od Boga novomašnika, ki bo nova mladika v duhovniških vrstah slovenskega dela goriške nadškofije.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Novi predstojnik družbe sv. Pavla

Družba sv. Pavla ima od 5. avgusta novega vrhovnega predstojnika Zanonija. Dosedanji prvi predstojnik družbe ter ustanovitelj je bil Giacomo Alberione.

Družba sv. Pavla ali družba pavlinec in pavlink skrbi za izdajanje in prodajo dobrih knjig in listov. Razširjena je sedaj že po vsem svetu.

Novi lekcionarij za sv. mašo

V Rimu so objavili novi lekcionarij za sv. mašo. Mišljena je posebna knjiga, ki bo vsebovala svetopisemske odstavke, ki jih pri maši beremo kot berilo in evangelij. Za nedelje in praznike so odločeni po trije svetopisemski odstavki (to sta dve berili in evangelij).

V dobi treh let bodo pri vsaki maši trije različni odstavki iz sv. pisma; tako bo dana vernikom možnost, da si pridobijo širše in globlje poznanje božje besede. Novi lekcionarij je sad štiriletnega dela, pri katerem je sodelovalo okrog ti-

soč strokovnjakov. Ti so na svojih mnogih sežih morali pretresti 2.500 predlogov in čez 8.000 raznih pripomb iz vseh delov sveta. Ta pomembna bogoslužna knjiga bo sedaj morala biti predstavljena na vse tiste narodne jezike, ki se uporabljajo pri bogoslužju.

Odlikovana redovnica

Sestri Paskvalini Lennert, ki je dolgo vrsto let gospodinjala pokojnemu papežu Piju XII. in živi v Rimu, so v imenu nemškega državnega predsednika ob njeni 75-letnici izročili veliki zvezni zaslužni križec v odlikovanje in priznanje.

Zborovanje ognjiščarjev

Nemški ognjiščarji (fokolarini) so imeli svoje zasedanje v Fuldi. Zasedanja se je udeležilo tisoč fokolarinov, med njimi tudi zastopnik patriarha Atenagore. To gibanje je leta 1944 ustanovila Klara Lubich. Sedaj je razširjeno v 140 deželah in šteje že milijon članov.

Polifonsko tekmovanje v Arezzu

Arezzo, konec avgusta

Po tolikih letih udeležbe na polifonskem tekmovanju »Guido d'Arezzo« me vedno miče, da si ob zaključku zadnje izdaje ustvarim neke vrste retrospektivo o poteku, ravni in umetniški vrednosti vsakoletnega zborovskega srečanja v toskanskem mestu. Zadnjič je bilo objavljenih nekaj vrstic o samem poteku in rezultatih tekmovanja, 17. po vrsti, zato pa naj današnje služijo bolj glasbenim razmišljanjem.

Navadno sem si najbolj ogledoval programe posameznih zborov in skušal že iz njih povzeti značaj tekmovalcev in njihove virtualne sposobnosti. S tem v zvezi naj se najprej ustavim ob obveznih pesmih, ki jih imajo vse polifonske skupine (mešani zbori v obeh sekcijah, moški in ženski ansambli). Letos je bila za prvo skupino mešane kategorije izbrana sodobna glasba, seveda polifonska. Tako smo lahko poslušali izvedbe moteta francoskega sodobnika Francisca Poulenca (1899-1963) »Tenebrae factae sunt« in Giancarla Menottija (1911) »Twelfth Madrigal«, zahtevni skladbi, v katerih imamo tako homofon kakor polifon postopek. Druga sekcija iste kategorije pa je imela delo renesančne polifonije, Palestrinovo skladbo »Ala riva del Tebro« in Torellijevo »Clori, Echo«. Za moške zборе smo imeli Perosijev motet »O sacrum convivium« ter Crocejev madrigal »Mentre la bella Dafne«. Ženski zbori so se merili v skladbi Portuguesa iz 17. stol. »Et misericordia ejus« in v moderni skladbi Zoltana Kodalyja »Fior scolorit«.

Če malo prelistamo programe posameznih zborov, lahko vidimo, da se v njej srečujejo avtorji od renesanse do sodobnosti. Med polifonskimi skladatelji 15. in 16. stoletja, tj. iz zlate dobe polifonije lahko srečamo zlasti imena kot da Victoria, Palestrina, Gesualdo da Venosa, Monteverdi, naš Gallus, dalje Cernohorsky, Viadana, Szadek (kako linearna je poljska renesančna vokalna glasba, žal nam malo znana) ipd. V nadaljevanju srečamo zlasti v prispevku germanskih ansamblov ime Johanna Sebastian Bacha, tega edinstvenega mojstra in učitelja glasbene zgodovine nasploh. Skočimo kar na moderno oz. sodobnost! Poleg poimpressionistov kakor Poulenc srečamo imena novih klasikov kakor Hindemith, Pizzetti, ali še dalje Garkot, Kodaly in drugi.

Kot znano, moderni skladatelji vokalne glasbe (pa tudi instrumentalne) radi posnemajo tehnične prijeme starih mojstrov renesanse in baroka. Tako skušajo v novejši glasbeni govorici izraziti s podobno tehniko težnje sedanjega človeka. Tu imamo celo vrsto komponistov vseh narodnosti, ki se oplajajo ob vrelcih preteklih dob in skušajo vskladiti svoje umetniške težnje z izkušnjami preteklosti. Marsikdaj je sicer vidna tudi ta delna izumetničenost, zopet drugič pa imamo opravka z resnično osebnimi in trajnimi stvaritvami.

Kako sodi žirija na tekmovanju v Arezzu? Predvsem so njene »sodbe« takojšnje in kolektivne. Elementi, na katerih se ustavljajo njeni člani so naslednji: 1. Intonacija; 2. jasnost in ravnovesje polifonske zasnove; 3. zvočna kvaliteta (vzgoja, barva in zlitje glasov); 4. interpretacija (stil, časovni poudarek, dinamika itd.). Kot je iz tega razvidno, imajo člani žirije na razpolago celo vrsto elementov, po katerih lahko sodijo posamezne zборе. Za folklorno petje pa pride v poštev še izbira pesmi. Seveda je nekoliko težko, da bi vsi člani žirije imeli soglasne poglede

na posamezne točke. Zlasti je tu morda zelo zapleteno vprašanje pravega polifonskega stila, o katerem si je lahko biti edini v osnovnih temeljih, vendar je tudi tu veliko možnosti za subjektivno interpretacijo (prava umerjenost, vprašanje dinamike, odgovarjajoča privrženost, originalni zasnovi itd.).

Gotovo bo bralce zanimalo kaj o posameznih nastopajočih, zlasti zmagovalnih ansamblih. Kot smo že poročali, so letos prvič nastopili pevci iz Sovjetske zveze in Poljske. Za ZSSR so prišli pevci iz Vilne v Litvaniji, in sicer moški zbor »Varpas«. Ta je v glavnem predstavil delo svojih sodobnih avtorjev, ne pa klasičnih mojstrov. (Od teh naj spomnim samo mehko vokalno izvedbo Schumannovega »Sna« na zaključnem koncertu.) Vidi se jim, da imajo globoko pevsko kulturo, tehnično izvežbanost in bogastvo glasovnega materiala.

Američani so si osvojili lovoriko v mešani polifoniji mešanih zborov. Pevci iz State College iz Springfielda, Missouri, so izvajali večinoma dela sodobnih ameriških skladateljev, kot npr. Copland. Pokazali so neopopravljivo tehnično pripravljenost in veliko pevsko disciplino. Mehkoba pa je očarala v francoskih pevkah iz Toursa, ki so si zasluženo osvojile prvo mesto v ženski skupini. Tipično francoska lagodnost, zlasti v Manuelovi »Benediction« (La lune, Let étoiles).

Slovensko javnost bo še posebej zanimal nastop edinega slovenskega zbora, akademskega PZ »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Ta si je priboril brez dvoma častno mesto v polifonski in folklorni skupini. V polifoniji je predstavil poleg obveznih skladb zahtevno Gabrijelečičevo »V somrak zvonit« ter Davidovo »Das Käuzchen«. Zlasti Menottijeva »Dvanajsti madrigal« (finalna obvezna skladba) je bila gotovo odlično podana, morda nekoliko manj Davidova kompozicija. Pa še nekaj o folklornem nastopu. Tu smo lahko slišali kar tri makedonske pesmi in eno samo slovensko. Ker

Povratek na sončno uro. V noči od sobote na nedeljo 27.-28. septembra bo v Italiji spet začela veljati sončna ura, ki bo nadomestila legalno, katere se je bilo treba držati v poletnih mesecih. V zvezi s tem bo treba v soboto na noč prestatiti vse kazalce na urah za 60 minut nazaj.

Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«, ki ga vodi Marko Munih, na odru gledališča Petrarca v Arezzu

pa je zbor slovenski, mislim, da bi bolje storil, če bi bil predstavil predvsem našo glasbeno folkloro, saj zbori ostalih jugoslovanskih narodov že poskrbijo za razširjanje svoje narodne pesmi! Na vsak način pa je slovenski zbor pokazal veliko naštudiranost in zlost, o čemer se zelo pohvalno izraža tudi recenzija v listu »Nazione«, kjer med drugim kritik poudarja, da ima ljubljanski zbor izrazito barvno moč, jasnost v nastavku, v katerem zdaleka prednjači ženski odsek. Zlasti še naglašajo njegovo moč in penetracijsko silo.

Lansko leto so na tekmovanju naravnost osvojili pevci iz Prage. Letošnja izdaja je tudi videla na tekmovalnem odru češke in slovaške pevce, ki pa ne dosegajo višine lanskim zmagovalcem. Vseeno pa sta se zelo diskretno predstavila ženski zbor iz Brna in mešani zbor konservatorija v Bratislavi. Prvič so nastopili v Arezzu tudi Poljaki z moškim zborom »Harfa« iz Varšave. Sestavljali so ga v glavnem že starejši elementi, v svojih nastopih pa so predstavili v glavnem dela iz poljske polifonije.

Ne morem se tu ustavljati ob zborih iz vseh nastopajočih dežel, zato le še nekaj bežnih omemb. Na splošno so se pevci iz latinsko-ameriškega in španskega področja bolje obnesli v folklornem petju kakor v polifonskem podajanju, kar pa ne velja za odlično muziciranje argentinskega zbora iz Santa Fe. Posebej bi morali govoriti o italijanskih zborih, ki morda še ne najdejo prave vključitve v zahtevni »tir« areškega tekmovanja. Že lani sem se pomudil ob tem vprašanju. Verjetno bo treba v tem oziru seči nekoliko izven navadnega amaterstva, sicer bo vedno manj možnosti za enakopravno tekmo z inozemskimi zbori. Nekaj izmed nastopajočih zborov se je že sicer delno uveljavilo, kakor »Coradini« iz Arezza, ali zbor sv. Cecilije iz Tridenta. Tudi letos je nastopil na tekmovanju goriški zbor »Seghizzi«, ki pa se ni uvrstil v finalne nastope. Njegovo petje ni bilo popolno, a tudi ne slabo. V polifonski skupini gotovo ni izbral primerne proste kompozicije, v njegovem glasovnem materialu pa manjka svežine.

Polifonsko tekmovanje v Arezzu je še vedno ohranilo svojo neopopravljivo umetniško raven, tako glede na kvaliteto zborov kot na glasbeno impostacijo samo. Zato je želeli, da bi eno in drugo ohranilo še v bodoče.

Andrej Bratuž

Slovenščina na tržaškem sodišču

Izredno nas veseli, da Slovenci na tržaškem sodišču lahko uporabljamo materinščino. Kakor smo brali v »Primorskem dnevniku« z dne 20. septembra, je njegov odgovorni urednik inž. Stanislav Renko na policiji in na javnem tožilstvu zahteval v smislu člena 5 posebnega statuta londonskega sporazuma iz l. 1954 prisotnost tolmača-prevajalca za slovenski jezik. Tolmač je bil prisoten tudi na zadevni razpravi. V tej zvezi slovenski tržaški dnevnik poroča, da je tržaško sodišče pristalo na uporabo slovenskega jezika, kot določa omenjeni člen 5, kar pomeni, da se zdaj lahko vsak Slovenec poslužuje materinščine pred sodnimi oblastmi v Trstu.

Gre za razpravo med odv. Škerkom in inž. Renkom. Kakor je znano, so napadi nekaterih krogov proti dr. Škerku in drugim osebam predmet razčiščevanja na tržaškem sodišču. V to gonjo se je vpletel tudi »Primorski dnevnik« zlasti s člankom »Ob razlastitvah v dolinski občini«, ki ga je objavil dne 13. aprila letos. Ta članek, ki se v glavnem opira na znano brošuro dr. Agneletta, je namreč privedel odgovornega urednika omenjenega dnevnika pred tržaško sodišče. Javni tožilec ga namreč obtožuje, da je zagrešil kaznivno dejanje obrekovanja po tisku. V omenjenem članku je žalil ugled odv. Škerka s tem, da je poročal na netočen način o delovanju omenjenega pravnika in objavil dele nekega ukrepa odvetniške zbornice, ki ni dokončen. Na razpravi je zastopnik odv. Škerka dr. Logar izjavil, da smatra, da ni nikake načelne ovire za izvensodno poravnano, v kolikor bi inž. Renko pristal, da se objavi resnica, ki je povsem drugačna od tiste, ki izhaja iz omenjenega članka. Ker sta inž. Renko in njegov branilec odv. Kukanja pristala na razgovore za izvensodno poravnano, je predsednik sodišča odložil obravnavo na 8. oktober.

Novi župniki v tržaški okolici

S škofijskim dekretom 15. avgusta so bili imenovani za župnike sledeči duhovniki: za Barkovlje g. Lojze Zupančič, za Katinaro g. Albert Miklavc, za Boljunc g. Marij Gerdol, za Opčine g. Viljem Zerjal, za župnijo sv. Marije Magdalene g. Vittorio Cian.

Novim župnikom iskreno čestitamo in jim želimo obilo božjega blagoslova pri delu.

Družinska sreča

Sergiju Pahorju je žena Licia povila krepkega sinčka Stefana. Srečnim staršem prijatelji iskreno čestitajo.

Župnik v Barkovljah se je odpovedal svoji fari

Uradni list tržaške škofije javlja, da se je g. Carlo Conselli, dolgoletni župnik v Barkovljah, odpovedal župniji s 1. avgustom. G. Conselli je bil župnik v Barkovljah od leta 1941 in si je pridobil precej zaslug v cerkvi sami in pri delu. Prav zaradi tega mu je bilo slovo od župnije zelo težko, saj je v župniji preživel vsa leta zadnje vojne in vse težave italijanskih in slovenskih vernikov.

Nagrada mesta Trst

V četrtek so v veliki dvorani konservatorija »Tartini« razglasili izid natečaja »Nagrada mesta Trst« in »Mednarodnega

natečaja za simfonično glasbo 1969«. Žirija, ki so jo sestavljali prof. Orazio Fiume (Italija) kot predsednik, Henk Badings (Nizozemska), André François Marescatti (Svica), Armando Renzi (Italija), Alojz Srebotnjak (Jugoslavija) ter dr. Aldo Baldini kot tajnik, ni podelila prve nagrade, ker nobeno predloženo delo (teh je bilo 28 iz 18 držav, med katerimi tudi iz Jugoslavije) ni imelo odgovarjajočih umetniških vrednot. Žirija pa je podelila dve drugi nagradi, in sicer Nemcu Petru Benaryju in v Združenih državah živečemu skladatelju nemške narodnosti Geneju Gubckeju. Tretjo nagrado pa je prejel ameriški skladatelj Julius Schloss.

Imenovanja v tržaški škofiji

P. Franc Malalan FCM je sedaj nastavljen pri svetišču na Vejni; g. Diamante Ciochi je šel za kaplana v Barkovlje; v Barkovljah bo pomagal tudi p. Gabrijel Cesnik, kapucin z Montuzze v Trstu.

Novo vodstvo dolinskega šolskega patronata

Pred kratkim je na prvi seji novoizvoljeni upravni odbor dolinskega šolskega patronata izvolil iz svoje srede za predsednika prof. Alda Stefančiča, ravnatelja srednje šole »Simon Gregorčič« v Dolini. Za člana izvršnega odbora sta bila izvoljena učitelj Kiljan Ferluga in učiteljica Bruna Bracco. Za tajnika-ravnatelja je bil določen učitelj Evgen Dobrila.

Kmetijski tečaj v Slivnem

V oktobru se bo začel v Slivnem 30-dnevni tečaj o predelavi grozdja in negovanju vina. Za tečaj, katerega je omogočilo ministrstvo za delo in ga organizira Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu, se je prijavilo preko 20 vaščanov. Pouk, katerega bo vodil inž. J. Košir, bo v večernih urah v tamkajšnji osnovni šoli. Na takšnih tečajih, ki se na Tržaškem vrstijo že precej let, so doslej obravnavali živinorejo, vinogradništvo, kletarstvo, kmečko gospodinjstvo in zadnja leta predvsem cvetličarstvo, zelenjadarstvo in varstvo rastlin. Ker je pouk v slovenščini, opravljajo ti tečaji važno vlogo v tem, da vsaj deloma krijejo vrzel, ki je nastala leta 1954 z izgubo slovenske kmetijske šole na Tržaškem.

Enak tečaj bo tudi v Sv. Križu; vpisovanje je v teku.

Dve obletnici hrvaške Cerkve

V nedeljo, 7. septembra so v Križevcih na Hrvaškem praznovali 350-letnico mučeniške smrti blaženega Marka Križevčana.

Deško semenišče v Zagrebu pa praznuje letos 40-letnico svojega obstoja in delovanja. Pobudo za njegovo gradnjo je dal nadškof dr. Bauer.

Italijanski študenti pomagajo Ugandi

V Ugando je prišlo 28 visokošolcev iz Bologne. V Ugandi bodo ostali nekaj več kot mesec dni in bodo nudili brezplačno pomoč po bolnišnicah, v središčih za gobavce in drugod. Dijaki pripadajo gibanju »Comboni«, ki je nastalo v času velikih poplav v Firencah.

zahvalila: »Gospod, hvala vam! Zdravje ste mi prinesli obenem z Jezusom.«

GOSPODARSKE USTANOVE

Metlika je štela deset podružnic. Vsaka teh je imela svojo sososko z lastnim pogrebniškim društvom in seveda s svojim odborom. Toda duhovniki so morali nadzorovati vse tisto delo.

Obstajalo je konzumno društvo, ki je bila najbolj donosna trgovina v Metliki. Ravnatelj je bil gospod Vinko. Bila je hranilnica in posojilnica, v katere vodstvu je tudi moral biti eden duhovnikov. Prav tedaj se je ustanovila Vinska zadruga, za katero je najprej gospod Vinko žrtvoval vsak dan čas in skrb, pozneje je pa zadelo do prav mene v najtežjem času zadruge, ki je ravno začela obratovati.

Prosvetno društvo, Orli, fantovska Marijina družba, otroški vrtec in tri šole: v Metliki osemrazredna, na Božakovem in v Drašičih dvorazredni. V vsakem razredu, ki jih je bilo 26, je bilo po dve uri pouka.

Dekliško Marijino družbo je vodil prošt.

(se nadaljuje)

† Msgr. Janez Hladnik

45 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA

(SPOMINI)

Metlika je vinski kraj. Bila je ravno tigatev. Polni vinogradi, polne zidanice. Ljudje so prinašali od dobrega svoje najboljše: Gospod, malo grozdja! Kako sem ga bil vesel! Spravljal sem ga po pravih kletarstvih in sem imel grozdje še čez veliko noč.

Toda tudi v zidanice me je zanesla pot. Tam je teklo iz stiskalnic, sladki mošt pa vsakomur prijatelj! Pa sem pokusil tudi iz sode. Kasneje šele sem dognal, da za moj želodec mlado vino ni ravno bilo.

Krepko me je zapreglo tudi delo. Imel sem vsak dan po najmanj tri ure šole in imel sem fantovske organizacije. Skoro vsak dan je bila maša zunaj kje na podružnicah, vreme pa ni bilo vedno ugodno za hojo. Počitka sem malo užil. Šele

zvečer proti polnoči, ko je v maju slavček zapel večerno molitev v gaju pod oknom, sem se tudi jaz ovedel: Dosti je. Zjutraj ob peti uri je pa spet slavček zapel in tako sem vedel, da bo treba vstati.

Ko je pritisnil mraz, sem si želodec prehladil. Za božične praznike sem bil v takem stanju, da nisem smel pokusiti niti ene »dobre jedi«. Tako je potem bilo vse do moje operacije.

Po božiču stopi predme sestra Brigita. Poleg župnišča je stala »komenda«, nekoč poslopje za upravo graščine, tedaj pa hiralnica, ki so jo vodile križniške sestre. Pa reče sestra Brigita: »Gospod Janez, samo za en dan me boste ubogali! Boste videli, da vas pozdravim.« Bil sem res čisto na koncu. Kar sem vzel, vse mi je povzročalo bolečine.

Ubogal sem jo. Z vročimi obkladki me je v dveh dneh prenovila. Ponehale so bolečine in vrnil se mi je apetit. Od tedaj je ona prevzela tudi skrb za mojo jed in kadar sem upošteval njene nasvete, sem jo kar dobro vozil.

STRASNA ZIMA

Po novem letu 1929 je začelo pritiskati. Mraz na mraz, sneg na sneg. Če ni medlo, je bilo tako strupeno, da so ušesa zmrzovala, in mi je ob neki priliki, ko sem peš hodil, res zmrznilo uho. Hvala Bogu, da sem se pravi čas zavedel, kajti sicer bi ostal brez uhlja kakor služabnik Malh v evangeliju. Tako dolgo sem ga drgnil s snegom, da je začela znova krožiti kri. Peklo pa me je kot ogenj. Uhelj se mi je olupil, ostal pa le je.

Bilo je 29 stopinj Celzija pod ničlo skoraj cel mesec februar. Snega pa je bilo ponekod čez meter na debelo. Na oknih, ki so bila dvojna, je bilo znotraj in zunaj vse zamrznjeno. Krasne ledene rože so nadomestovale zastore, čeprav je v moji peči ves dan gorelo.

Spet se mi je ponovilo moje bolesto stanje, sedaj še huje zaradi silnega mraza, ki je seveda tudi vplival na mojo prebavo. Dolgo me je zvijalo vsak večer. Ravno sem zaspal, pa slišim udarce po hišnih vratih. Odprem okno, kar udaril me je mraz, tako oster je bil.

»Kaj je?« sem vprašal.

Gorske novice

Mednarodno pevsko tekmovanje „Seghizzi“ zaključeno

V nedeljo zvečer se je uradno zaključilo osmo nagradno tekmovanje pevskih zborov »C.A. Seghizzi« v Gorici. Udeležba zborov je bila letos zelo velika, saj so nastopali pevski ansambli iz Italije, Jugoslavije, Avstrije, Češkoslovaške in Nemčije. Edini bolgarski zbor je zadnji trenutek odpovedal, manjkal je pa še pevski zbor iz Ajdovščine.

Kot znano, so zbori nastopali v dveh glavnih skupinah, polifonskih in folklornih, ter porazdeljeni v kategorijah mešanih, moških in ženskih zborov. Tekmovanje samo se je vršilo tri dni, petek, soboto in nedeljo ter je priklicalo v veliko telovadno dvorano v Gorici prav izredno število poslušalcev.

Polifonska skupina je zabeležila naslednje rezultate v posameznih kategorijah:

Mešani zbori: 1. Pevecky sbor CKD, Praga; 2. Kammerchor Hausen, Zah. Nemčija; 3. Akademski zbor »Tehnik«, Bratislava (Češkoslovaška); 4. Cantori di Assisi; 5. »Jacobus Gallus«, Trst; 6. Moša Pijade, Zagreb; 7. Kočo Racin, Skopje; 8. »France Prešeren«, Celje; 9. Coro Montasio, Trst; 10. Corale Tartini, Trst; 11. Corale S. Cecilia, Cadidavid (Verona); 12. S. Ignazio, Gorica; 13. Polifonico S. Paolo, Reggio Calabria; 14. Coro Euridice, Bologna; 15. Coro »Gazzotti«, Modena; 16. Coro »Voci del mare«, Salerno; 17. Coro »Palestrina«, Maniago (Pordenone); 18. Coro Città di Fano; 19. Coro Odorico da Pordenone.

Moški zbori: 1. »Coradini«, Arezzo; 2. Cantori di Assisi; 3. Illersberg, Trst; 4. Kammerchor Hausen; 5. Komorni moški zbor, Celje; 6. Quartettverein Rheintreu, Stolberg (Zah. Nemčija); 7. E. Grion, Tržič; 8. Doppelquintett Millstätter (Avstrija); 9. Tartini, Trst; 10. Società corale gradese, Gračevo.

Ženski zbori: 1. Moša Pijade, Zagreb; 2. Tartini, Trst; 3. Cantori di Assisi; 4. Rondinella, Padova.

Folklorna skupina pa je dala naslednje izide:

Mešani zbori: 1. Tehnik, Bratislava; 2. CKD, Praga; 3. Jacobus Gallus, Trst; 4. Moša Pijade, Zagreb; 5. Kočo Racin, Skopje; 6. Kammerchor Hausen; 7. Cantori di Assisi; 8. Tartini; 9. Coro Città di Gradisca; 10. France Prešeren, Celje; 11. Cadidavid, Verona; 12. Odorico da Pordenone; 13. Gruppo polifonico S. Paolo, Reggio Calabria; 14. Voci del mare, Salerno; 15. Città di Fano.

Moški zbori: 1. Illersberg, Trst; 2. Komorni moški zbor, Celje; 3. Moša Pijade; 4. Vasilij Mirk, Prosek-Kontovel; 5. Cantori di Assisi; 6. S. Grion; 7. Verdi, Ronke; 8. Quartettverein, Stolberg; 9. Monte Sabotino CAI, Gorica; 10. Alpes CAI, Oderzo (Treviso); 11. Euridice (Bologna); 12. Coro Alpino Medunese, Treviso; 13. Doppelquintett Millstätter, Avstrija; 14. Coro A.N.A., Bassano del Grappa; 15. Corale Morarese, Moraro (Gorica); 16. Società

Corale Gradese.

Ženski zbori: 1. Hor Kočo Racin, Skopje; 2. Cantori di Assisi; 3. Rondinella, Padova.

Kot je iz rezultatov razvidno, so se tudi na goriškem tekmovanju najbolj uveljavili inozemski, zlasti slovanski zbori. Udeležba je bila še večja kot v Arezzu, čeprav v umetniškem pogledu še ne dosega tekmovanja »Guida d'Arezzo«. Sicer se bomo ob glasbenem okviru tekmovanja ustavili še v kaki prihodnji številki našega lista.

Ob zaključku tekmovanja so organizatorji svečano podelili nagrade zmagovalcem. Ob tej priliki sta spregovorila tudi goriški župan Martina in predsednik zbora »Seghizzi«, Cocianni, ki sta oba poudarila veliki pomen te prireditve za zблиžanje med narodi. Podeljevanju nagrad sta prisostvovala tudi goriški nadškof Cocolin ter predsednik deželnega zbora Ribezzi.

Standrež

Pretekli petek zvečer je naše prosvetno društvo »Standrež« imelo letni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 40 članov. Predsednik Marijan Breščak je zbrane pozdravil in nakazal dnevni red obnega zbora. Najprej je društveni tajnik podal poročilo o delovanju društva in poudaril, da je to od leta do leta večje in bolj živahno in to je v čast društvu in vsej vasi. Blagajnik je poročal o finančnem stanju društva in zaključil, da je zadovoljivo. Nato smo prebrali, preračevali in odobrili nova društvena pravila.

Sledila je razrešnica prejšnjemu odboru in volitve novega. Namesto dosedanjega predsednika, ki je preobremenjen s študiranjem in delom, je bil izvoljen dr. Damijan Pavlin, za podpredsednika pa Jožef Pavličič in za tajnika Majda Zavadlav. Mesto blagajnika je obdržal Dušan Brajnik. Za referenta sta bila izbrana: za prosveto Joana Nanut, za šport Igor Zavadlav. Obenem smo izvolili še dva društvena nadzornika in tri razsodnike. Novi predsednik se je zahvalil predniku za pošteno delo ter povabil vse člane k sodelovanju, da bi društvo vedno več in bolj delovalo za narodni in prosvetni napredek naše vasi.

Iz Slovenije

† biseromašnik Peter Likar

Na Gorah nad Idrijo je preteklo nedeljo umrl g. Peter Likar, ki je pred nekaj meseci obhajal svojo 60-letnico mašništva. Doma je bil z Vojskega v idrijski dekaniji in je nad 50 let župnikoval v goriški župniji. Rojakom iz idrijske dekanije, raztresenim po Primorski, ga priporočamo v molitev, njegovemu bratu, dekanu v Kobaridu, pa izrekamo naše iskreno sožalje.

te naših prošenj, da bi se tudi mi preselili v večno domovino, kjer nam ne bo več potrebna nobena pokojnina. To mi sicer sami dobro vemo, a vendar bi želeli pojasniti, kaj je to našo zadevo, ki je za nas, stare moške upokojece bistvenega pomena za nadaljnje naše sicer le kratko življenje.

Ludvik Gruntar, Gorica

Opomba uredništva: Prav te dni je predstavnik sindikalnega patronata INAS v Gorici, Coletta, prejel od ravnateljstva pokrajinskega zaklada zagotovilo, da bodo že v nekaj dneh izdali 1063 odlokov, s katerimi bodo priznane vojne pokojnine bivšim avstrijskim vojakom. Približno mesec dni po izročitvi knjižic pa bodo prizadetim borcem izplačali pokojnino, vključno z ostanke za leto 1968 in za prvo polletje 1969. Poleg pokojnine bodo bivšim bojevnikom šteli v redno podporo tudi ves čas vojaškega službovanja. Do pokojnine imajo pravico tudi zakoniti dediči, če so avstro-ogrski bojevniki po objavi zakona že umrli; ti morajo vložiti prošnjo, naslovljeno na zakladno ravnateljstvo (Direzione provinciale del Tesoro) v Gorici.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

P. Jozafat Ambrožič, korni škof, ki upravlja cerkev sv. Petra v mestu Tiberias ob nekdanjem Genezareškem jezeru, se je nedavno vrnil iz bolnišnice. Zadel ga je namreč mrtvoud na desni strani. V pismu prijatelju omenja, da bi drugo leto rad obiskal, če bo seveda zdravej to dopustilo, svoje prijatelje v Gorici. Posebej omenja dr. Klinca, dr. Humarja, gg. Rijavca in Juraka. Tudi sestre v Zavodu sv. Družine lepo pozdravlja in je vesel njihove odločitve, da bodo zgradile sodobno urejeno stavbo

Š P O R T

ZA KMETOVALCE

Priprava belega vina

Pripravljanje belega vina še marsikomu povzroča vrsto pomislekov in skrbi. Okusi pivcev so se z leti spremenili in tako je moralo tudi vino slediti tem novim zahtevam. Včasih so pustili vreti beli mošt na tropinah in pecljih po več dni. Vino je dobilo temnorumeno barvo in postalo močno trpko ali trdo. Danes zahtevajo izbirni pivci, da je vino svetlo, zeleno-rumene barve in po svojih lastnostih skladno, ljubko, dišeče ter s primerno kislino. Kako se to doseže? Najprej mora biti grozdje dobro zrelo in zdravo. Jagode naj pridejo v klet cele; v ta namen jih prevažajo v sadnih zabojčkih. Gnilo, nezrelo in umazano grozdje izločimo, ga takoj stisnemo in pustimo vreti brez tropin. Zdravo grozdje pa lahko predelamo na več načinov, kar je odvisno od namena, kakšno vino hočemo pridelati.

Dobro belo vino dobimo, če grozdje zmeljemo s stroji, ki zmečkajo jagode in odstranijo peclje. Kdor nima stroja za odstranjevanje pecljev, naj čimprej ročno pobere peclje iz drozge. Pri mletju je važno, da se jagode popolnoma odprejo in sok razlije, dočim naj pečke ostanejo nedotaknjene, kajti iz zdrobljenih pečk bi prešle v vino snovi, ki bi kvarile okus. Peclje torej takoj odstranimo in pustimo mošt vreti samo na tropinah (kožicah). To vrenje naj traja le 6 do največ 24 ur, pač odvisno od tega, kako izrazito vino hočemo dobiti. Medtem večkrat potopimo plavajoče trojine. Po določenih urah pretočimo mošt v sode, kjer se nadaljuje počasno vrenje.

Najfinejša vina dobijo tako, da grozdje takoj stisnejo v stiskalnici. Sok brez pecljev in kožic pustijo za osem ali deset ur v plitkih kadeh, da se glavna goščoba usede. Takoj v začetku dodajo 2 gr kalijevega metabisulfitu in kasneje ob prvem znaku vrenja ponovno 2 gr na hl; v primeru slabega grozja količino podvojijo. Ko potečejo določene ure, najprej odstranijo na površini plavajočo »smetano« in nato previdno odtočijo skozi pipo, ki je nasajena nekoliko nad dnom kadi. Tako očiščen sok pretočijo v sode, kjer se bo začelo vrenje. Ni treba posebej omenjati, da ob vrhu sode ostane nekaj praznega prostora in da ga zaprejo s kipelno veho. Takšen je postopek za pridobivanje najboljših belih vin.

OBVESTILA

Ravnateljstvo nižje srednje šole v Gorici sporoča, da bo šolska maša v sredo, 1. oktobra 1969 od 10. uri v stolni cerkvi. Dijaki naj se zberejo ob 9.30 na šoli, od koder jih bodo profesorji spremljali v cerkev.

Šolska sv. maša za tržaške slovenske višje srednje šole bo v cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu v sredo, 1. oktobra ob 8. uri.

DAROVI

Za Alojzijeve šole: Družina Sirk, Plešivo, ob prvi obletnici smrti moža in očeta Pepija 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Družina Sirk iz Plešivega ob prvi obletnici smrti moža in očeta Pepija 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

S. P.

RADIO TRST A

Sporod od 28. septembra do 4. oktobra

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in omenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu, 9.50 Glasba za kitaro, 11.15 Odaja za najmlajše: Tisoč in ena noč (13) »Zgodba o bagdaskem brivcu«, 11.45 Ringaraja za naše malčke, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 13.30 Glasba po željah, 15.30 A. Dumas ml.: »Pol svet«, Komedija v petih dejanjih, 18.45 Bednarik: »Pratika«, 20.30 Iz slovenske folklore: Reharjeva: »Uoljka je uobrodila«.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 13.30 Glasba po željah, 17.35 Kaj bi rad videl in kam bi rad šel, 18.30 Zbor »G. Peresson« iz Piana d'Arta, 21.00 N. Gogolj: »Kako sta se kregala Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič« (2. del).

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.00 Bednarik: »Pratika«, 13.30 Glasba po željah, 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, 19.00 Pakistanske pesmi, 19.10 Dogodivščine iz vsega sveta: France Avčini: »Monte Rosa-Nordend«, 19.45 Zbor »Valentin Vodnik« iz Doline, 20.35 Verdi: »Trubadur«, opera v štirih dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.10 Najlepši trgi Italije: Rafko Vodeb (14) »Trg sv. Frančiška v Assisijski«, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Tržaški mandolinški ansambel, 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst, 17.35 R. De Benedetti: Pionirji elektrike (33) »Armstrong izpolni radio«, 18.30 Iz potne torbe Milka Matičetovega, 18.50 Južnoameriški motivi, 19.10 Lupinc: »Higiena in zdravje«, 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.00 Umetniki o sebi (13) »Jelica Pertot-Portograndi«, 13.30 Glasba po željah, 18.55 Elvija Dudine izvaja pesmi iz filmov za otroke, 19.10 Iz mitologije filma: Zvezdniki (14) »Clark Gable«, 20.35 Vlado Vukmirovič: »Nočni ekspres«, Radijska drama, 21.45 Revija godalnih orkestrrov.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.10 Kam v nedeljo? 13.30 Glasba po željah, 17.00 Ansambel »Musici del Friuli«, 17.35 R. De Benedetti: Pionirji elektrike (34) »Fermi izkoristi energijo atomskih jeder«, 17.55 Naši športniki, 18.30 Komorni koncert, 19.00 Otroci pojo, 19.10 Pesniški nazori, včeraj in danes, 19.20 Priljubljene melodije, 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«, 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.10 Tone Penko: »Gozdni sadeži«, 13.30 Glasba po željah, 16.45 Otrokov pravljčni svet: »Povestica tik-tak« in »Klobuček, petelin in roža«, 17.20 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta, 17.45 Moj prosti čas, 18.30 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane, 19.10 Theuerschuh: »Družinski obzorik«, 20.35 Teden v Italiji, 20.50 Bednarik: »Trtica rodila«, 21.30 Vabilo na ples, 22.30 Zabavna glasba.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Sporod od 28. septembra do 4. oktobra

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša, 12.00 Cerkev in turizem, 21.00 Igraje golf neko jutro, 22.10 Sportna nedelja. — Drugi: 21.15 Mednarodna kinematografska srečanja.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Trenutki francoskega filma: Drevored zločina. — Drugi: 21.15 Nemčija je vodila, 22.15 Odbojka.

Torek: Prvi: 21.00 Iz cikla Antona Čehova: Galeb. — Drugi: 21.15 Sedem morij, 22.10 Zgubljene iluzije.

Sreda: Prvi: 21.00 Evropa katastrofi nasproti. — Drugi: 21.15 Strah brez vzroka. **Četrtek:** Prvi: 21.00 Igraje golf nekega jutra, 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Premisli, kako govori! 22.10 Rod Bernadotte, 22.50 Košarka.

Petek: Prvi: 18.45 Koncert nemih, 21.00 Iz lica v lice, 22.00 Posebni agent, film. — Drugi: 21.15 Srečanja o polnoči, 22.05 Skrita mojstrska dela, 23.35 Glasbeni program.

Sobota: Prvi: 21.00 Canzonissima 69, 22.15 En obraz, ena zgodba. — Drugi: 21.15 Mario D'Arienzo: Piedigrotta.

OGLASI

Za vsak mm višine v štrini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Bivši avstro-ogrski vojaki še vedno čakajo

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Glas vpijočih in sicer ne več v puščavi, temveč v civilizirani državi z dvatisočletno kulturo smo mi, stari bivši avstro-ogrski vojaki, ki čakamo in sicer težko čakamo že leta in mesece na rešitev naših prošenj za priznanje starostne penzije za čas prve svetovne vojne 1915-1918.

Sliški smo in pravijo nam, da sta rimske senat in tudi parlament že meseca marca lanskega leta izglasovala zakon za priznanje dosmrtno penzije v znesku šestdeset tisoč lir letno (zakon 18.3.68, št. 263). Po določenih predpisih smo napravili prošnje, in to že meseca aprila 1968; torej je preteklo že osemnajst mesecev od tedaj, pa še danes ne vemo, kje ležijo naše prošnje, in o kaki rešitvi pa ni več glasu in ne duha ne sluha.

Marsikateri izmed nas, ki smo lansko spomlad skupno delali prošnje za priznanje penzije, ni več med nami, vse njegovo dolgo čakanje za ugodno rešitev ter izplačilo je bilo zaman. Kot revež je odšel v boljši svet, sit do grla neizpolnjenih obljub za priznanje pokojnine.

Nam preostalo se pa vsiljuje sum, da rimska birokracija nalašč zavlačuje reši-